

Forebyggelse af stoffer

§17-stk.4 Opgaveudvalget

Sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv

Referat fra temadrøftelsen torsdag den 26.11.2020

MØDEDELTAGERE

Sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv

Til stede:

Hans Skou, Dorthe Borgkvist, Steen Bording Andersen, Lise Høyer, Finn Breinholt, Helle Maindal, Jakob Rathlev, Jes Søgaard, Hosea Dutschke, Otto Ohrt og Eva Dalum Olsen (sekr.)

Gæster:

Torben Vangsted (Rusmiddelkonsulent, Odense Kommune) Laura Cecilie Nielsen (Børne- og unge byrådet), Thomas Stubbe Teglbjærg (Aarhus Forældreorganisation), Frederik Bruun (Ung-til-ynge underviser), Mikkel Maagaard Olesen (restauratør, Rekom), Julie Wendt (elevcoach, Jordbrugets Uddannelsescenter Aarhus), Emil (19årig HHX elev), Kristian Harlev Sørensen (politikommissær, Østjyllands Politi), Mads Krigslund (talsmand for restauratørnetværket), Thomas Friis Søgaard (Center for Rusmiddelforskning, AU) og Jacob (19årig HTXelev)

Afbud:

Peder Udengaard og Eva Borchorst Meinertz

Mødet blev af holdt via Microsoft Teams.

ULIGHED OG 0-100 ÅRS PERSPEKTIVET

Sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv

Udvalget havde peget på 3 temaer:

Forebyggelse i grundskolen

Vi ved, at det er vigtigt med en tidlig, forebyggende indsats, da vanerne grundlægges i ungdomsårene, at unge søger grænser og at risikoadfærd kan føre til et stofmisbrug.

Ungdomsuddannelserne

Vi ved, at det netop er i denne aldersgruppe, at langt de fleste unge prøver stoffer for første gang og kan udvikle et forbrug heraf.

Nattelivet

Vi ved at restauratørerne hver aften kæmper med stoffer og ofte føler at den indsats der sker på selve natten, kun er toppen af isbjerget ift. at få gjort noget ved problemet for alvor.

Hvordan kan vi forebygge brug af stoffer i Aarhus Kommune?

”Inden nattelivet blev lukket ned af Corona, så vi en tendens til at narko var blevet en større del af nattelivet end vi tidligere havde set. Nu har vi en enestående chance for at gøre noget, når vi starter op igen.”

Nikolai Hommelhorff, restauratør

Forebyggelse af stofbrug hænger tæt sammen med forebyggelse af brug af alkohol og tobak, og indsatserne bliver generelt omtalt som rusmiddelforebyggelse.

Alkohol blev drøftet separat i Sundhedsfremmeudvalgets sidste periode, hvilke affødte et stærkt fokus på hvordan vi skal forebygge brug af stoffer i Aarhus. Denne temadrøftelse vil derfor fokusere på, hvordan vi kan få en fælles strategi til forebyggelse af stoffer i Aarhus kommune.

Rusmiddelforebyggelse i Aarhus

En grundig afdækning af indsatser viser, at der er et godt fundament omkring den tidlige forebyggelse i folkeskolerne, at der er rådgivnings- og behandlingsindsatser, ligesom vi laver retshåndhævelse og efterforskning på området.

Beskyttende faktorer for stofbrug:

- Trivsel og mental sundhed, herunder stærke personlige handlekompetencer
- Gode og støttende familie/voksenrelationer
- Familie og venners negative opfattelse af stoffer og stofbrug
- Fastholdelse i uddannelse og job
- Høj socioøkonomisk status.

Afdækningen viser med al tydelighed også et fravær af den tidlige forebyggende indsats på ungdomsuddannelserne. Denne vurderes at være helt afgørende, da vi ved, at det netop er i denne aldersgruppe, langt de fleste unge prøver illegale rusmidler første gang og udvikler et forbrug heraf. Samtidig viser lokale data – herunder de loka-

le betjentes dialog med de unge i nattelivet, at det ikke er her de stifter bekendtskab med stoffer, men at dette sker på ungdomsuddannelsen.

Den forebyggende indsats vurderes samtidig væsentlig for at sikre den relevante brobygning til rådgivnings- og behandlingsindsatser for de unge med brug for hjælp. Både for at sikre, at lærere og uddannelsesvejledere er klædt på til at arbejde hermed og kender de relevante indgange til at få hjælp og for at de unge selv ved at de ikke behøver stå alene med problemerne.

Unge brug af rusmidler

- I Aarhus har 13% af de unge mellem 15 og 25 år brugt stoffer inden for den seneste måned, mod 11% af de unge på landsplan. Det er de unge mænd, der har langt det største forbrug (1).
- Forskning viser, at forbruget af cannabis og andre illegale stoffer ikke er steget siden 2014, men ligger nogenlunde konstant (1). Blot skifter det, hvilket stof, der er det mest populære, hvor kokain, amfetamin og ecstasy er de mest udbredte stoffer efter hash (2).
- Der har siden 2014 været en markant stigning i andelen af unge mellem 15 og 25 år med et jævnligt (månedligt) forbrug af kokain, fra 1,55% til 3,02%. Det er især mændenes forbrug der er steget (1).
- Derudover ved vi at sandsynligheden for at bruge stoffer den seneste måned, er mere end dobbelt så stor for unge, der drikker alkohol på weekenden, som for dem der ikke gør (1).
- Gennemsnitsdebutalderen for stoffer er 17,15 år. Gennemsnitsdebutalderen for hash er derimod 18,42 år (3).
- Unge personlige netværk har betydning for hvordan de unge fra 15 til 25 år bruger stoffer. Undersøgelser fra 2019 viser, at unge bruger stoffer via en ”ven” (4), og at de bruger stoffer på de sociale medier, hvilket understreger behovet for at undgå at skulle forholde sig til stoffer via sociale medier.

Begreber

Stoffer: Euforiserende stoffer, herunder hash, amfetamin, kokain, ecstasy samt andre stoffer, der kan have en euforiserende virkning, fx receptpligtig medicin, lighter og lattergas.

Eksperimenterende brug af stoffer: Sjældent og korterevarende brug af stoffer. Det eksperimenterende brug kan glide over i et regelmæssigt brug af stoffer.

Regelmæssigt brug af stoffer: Gentagende og længerevarende brug af stoffer. Det regelmæssige stofbrug kan glide over i et decideret stofmisbrug og/eller afhængighed.

Stofmisbrug: Vedvarende og skadeligt brug af stoffer. Skaderne vedrører brugerens psykiske og fysiske tilstand samt sociale relationer.

Afhængighed: Man er afhængig af et stof, når tre eller flere af seks af WHO's kriterier for afhængighed er opfyldt. Kriterierne er

- Cravings (vangsmæssigt ønske om stofbrug)
- Kontroltab
- Fysiske abstinenser

Løsningsforslag

Sundhedsfremmeudvalgets temadrøftelse angående rusmidler den 26.11.2020

1: Forebyggelse i grundskolen:

- Anbefalinger til et nyt børnesyn ift. hvad børn og unge tænker om brug af stoffer
  - MSO leverer til MBU ift. deres nye strategi for mental sundhed
- Styrket oplysning og dialog via forældresamarbejde, undervisningsmaterialer og ung-til-ynge undervisning, herunder kompetenceudvikling af medarbejdere i skole/klub
  - MBU belyser

2: Forebyggelse på ungdomsuddannelserne

- Kompetenceudvikling af medarbejdere, forældreoplæg, fælles rusmiddelpolitik og netværksgruppe
  - Samarbejde mellem MSB, MBU, MSO, BA og Østjyllands Politi
- Undersøge behovet for et skadesreducerende og forebyggende tilbud til unge, der ikke kan identificere sig med et decideret behandlingstilbud
  - MSB belyser

3: Forebyggelse i nattelivet:

- Styrket intern organisering ift. samarbejdet med byens natteliv.
  - MSO, MSB, MBU og BA udarbejder et oplæg til hvordan samarbejdet kan optimeres
    - Mulighed for deltagelse af sundhedsfagligheder i Restauratørnetværket
    - Undersøge mulighederne for politiets rolle ift. brobygning
    - Undersøge mulighederne for skadesreducerende tiltag i nattelivet
    - Mulighed undersøgelse af "normalitet" ift. hvor meget/hvor ofte unge tager stoffer, da officielle undersøgelser og konkrete erfaringer fra nattelivet ikke stemmer overens.
- Oplæg til videre politisk diskussion af bl.a. skelen mellem hårde stoffer og hash samt internationale erfaringer, straf og skadesreducerende tiltag.
  - MSO belyser i samarbejde med MSB, MBU og BA

OPFØLGNING

Sundhedsfremme i et 0-100 års perspektiv

Udvalgssekretariatet samler op og inddrager de forvaltningsområder indsatserne omhandler, for at belyse implementeringsmuligheder og økonomi. Se forrige slide.

Er der anbefalinger, som kan implementeres nu og her, vil disse integreres i nuværende processer.

Øvrige anbefalinger vil blive gennemarbejdet og indgå i det endelige katalog med konkrete anbefalinger, som udvalget drøfter på deres afsluttende møde den 17.juni, inden fremsendelse til byrådet.

